

УДК 91:379.85

Креховецька І.В.

**УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКА ПІДГОТОВКА ДО ЄВРО-2012:
ТРАНСКОРДОННІ ІНФРАСТРУКТУРНІ НАПРЯМКИ ДІЯЛЬНОСТІ В
СФЕРІ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ**

В даній статті проведено аналіз українсько-польського співробітництва у процесі підготовки до фінальної частини чемпіонату Європи з футболу. Особливу увагу приділено рекреаційно-туристичним та інфраструктурним об'єктам на даній території. Виділено основні проблеми у підготовці щодо покращення туристичної галузі прикордонних територій.

Ключові слова: ЄВРО 2012, туризм, транскордонний регіон, українсько-польське співробітництво, транскордонна інфраструктура.

В данной статье проведен анализ украинско-польского сотрудничества в процессе подготовки к финальной части чемпионата Европы по футболу. Особое внимание уделено рекреационно-туристическим и инфраструктурным объектам на данной территории. Выделены основные проблемы в подготовке по улучшению туристической отрасли приграничных территорий.

Ключевые слова: Евро 2012, туризм, трансграничный регион, украинско-польское сотрудничество, трансграничная инфраструктура.

This article analyzes the Ukrainian-Polish cooperation in preparing for the UEFA European Football Championship. Particular attention is given to recreational and tourist facilities and infrastructure in the area. The main problem in preparation of improving the tourism industry in the border area.

Keywords: EURO 2012, tourism, border region, the Ukrainian-Polish cooperation, cross-border infrastructure.

Постановка проблеми. Під час проведення підготовки до фінальної частини чемпіонату з футболу ЄВРО-2012 актуальним постає питання про здійснення спільних транскордонних проєктів для забезпечення розвитку рекреації і туризму на прикордонних територіях. Удосконалення рівня розвитку інфраструктури сприятиме покращенню туристичних можливостей і пропозицій України і Польщі на міжнародному рівні. Дана тема є актуальною, оскільки при розподілі коштів бюджету, фінансуванні, складанні стратегічних і програмних документів на загальнодержавному рівні у процесі підготовки до ЄВРО-2012 основна увага приділяється містам, які будуть приймати матчі чемпіонату. Прикордонні регіони України і Польщі залишаються без належної підтримки, як відокремлені ділянки від загального процесу підготовки. Даний підхід є неправильним і помилковим, особливо в контексті посилення рівня транзитності прикордонних регіонів, як основної зони плинності і навантаження туристів і вболівальників. За оцінками експертів ЄВРО-2012 буде наймасовішим заходом за кількістю туристів і вболівальників. За одними даними, це 650 тисяч іноземців, а за іншими - близько мільйона [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різним аспектам цієї проблеми присвячені роботи В. Воротіна, Ю. Макогона, Н. Мікули, А. Мокія, С.Писаренко, Ю. Полунєєва, С. Савельєва. У більшості цих робіт описано переважно інфраструктурні і фінансові аспекти підготовки до наступного чемпіонату Європи, звертаючи в основному увагу на загальнодержавні проблеми підготовки, але практично не досліджено розвиток туристичної інфраструктури прикордонних територій.

У зв'язку з цим пропонується дослідження має на меті дослідити стан підготовки прикордонних територій України і Польщі та виділити необхідні транскордонні інфраструктурні напрямки діяльності.

Виклад основного матеріалу. Транскордонний регіон – це наявність щонайменше двох територій різних країн, що мають спільний державний кордон, між якими встановились тісні виробничі і соціально-економічні зв'язки. Транскордонне співробітництво – це спільні дії, спрямовані на

встановлення і поглиблення економічних, соціальних, науково-технічних, екологічних, культурних та інших відносин між територіальними громадами, їх представницькими органами, місцевими органами виконавчої влади України та територіальними громадами, відповідними органами влади інших держав (в даному випадку Польщі) у межах компетенції, визначеної їх національним законодавством.

Пропонуємо розглянути транскордонне співробітництво у сфері рекреації та туризму. У регіоні існує ряд цінних природних об'єктів, що володіють великим потенціалом для розвитку туризму. Сюди належать заповідні території, а також інші об'єкти природного середовища, придатні для розвитку туристичних функцій. До них можна віднести ліси (на Поліссі, в Карпатах), озера і цікаві краєвиди долин річок. Культурний потенціал створюють природні та антропогенні цінності – різноманітні пам'ятки, музеї, цікаві місця, регіональні культурні заходи, традиції, звичаї, фольклор та історія. З огляду на складне історичне минуле і багатовікове співіснування багатьох народів і релігій українсько-польському транскордонному регіону притаманна велика культурна цінність.

Україна і Польща намагається здійснювати певну активізацію у розвитку туризму і рекреації на загальнодержавному та регіональному рівнях. Прикладом для України є Державна стратегія регіонального розвитку України на період до 2015 р. [2], де зазначається про «розвиток курортно-рекреаційного та туристично-рекреаційного комплексу» для деяких регіонів, в тому числі прикордонних. У Національній стратегії регіонального розвитку Польщі на період 2007-2013 рр. [3] пріоритет «збереження і використання культурної і природної спадщини, розвиток туризму» визначений для всіх воєводств Польщі.

Однак у цих документах не спостерігається взаємопов'язаність і взаємоузгодженість для вирішення спільних проблем, реалізації проектів, пов'язаних з транскордонним співробітництвом. Тому для покращення українсько-польської співпраці до проведення ЄВРО-2012 потрібно узгодити та посилити планування, прийняти єдиний вектор спільної діяльності, яке сприятиме розвитку туристично-рекреаційного комплексу на прикордонні, створення конкурентоспроможного туристичного продукту, покращення інфраструктури (спортивної, туристичної, транспортної). Основним документом співпраці є розроблена Польсько-українська стратегія транскордонного співробітництва на 2007-2015рр. [4] між українськими областями (Волинська, Львівська, Закарпатська) та польськими воєводствами (Підкарпатське та Люблінське). Її основним пріоритетним напрямком є «підтримка розвитку туризму та охорона культурної спадщини».

Проте слід зазначити, що є чимало проблем, які не були внесені і реалізовані в даній стратегії співробітництва, але потребують спільного вирішення. Тому слід виділити такі напрямки діяльності у підготовці Польщі і України до наступного чемпіонату з футболу в Європі:

- підготовка висококваліфікованих кадрів різноманітних спеціальностей, потрібних для туристичної галузі. У даному регіоні спостерігається недостатня кількість кваліфікованого персоналу, що володіє іноземними мовами. В Україні є багато закладів підготовки спеціалістів в сфері туризму (понад 130), проте немає належних баз практики і міжнародного стажування для студентів і випускників, з метою отримання досвіду передових ідей в напрямку побудови, організації, розвитку туристичної галузі. Відсутні спеціальності, які пов'язані з зеленим, сільським, культурним та агротуризмом;
- розвиток та покращення спортивної, туристичної та супутньої інфраструктури, яка підвищить якість послуг, покращить його статус на міжнародному рівні, зросте привабливість регіону. Потрібно ініціювати створення нових пунктів перетину на польсько-українському кордоні, бо їхня кількість є недостатньою (6 автомобільних і вантажних та 6 залізничних) [5]. На сьогоднішній день на пунктах перетину часто утворюються черги, а під час проведення ЄВРО-2012 це може призвести до значних затримок на кордоні. Необхідно також створити пішохідні та велосипедні пункти перетину, а також покращити пропускну спроможність існуючих. Основною проблемою на прикордонні, яка може викликати негативну реакцію у іноземних туристів і вболівальників є стан доріг. Тому потрібно звернути увагу держави та інвесторів на будівництво автомобільних доріг, особливо у районах із значною щільністю туристичних об'єктів, та створення належної дорожньої та туристичної інфраструктури;
- здійснити заходи по охороні і раціональному використанні природних пам'яток навколишнього середовища. Потрібно відновити та реставрувати культурні, історичні пам'ятки регіону; підготувати на належному рівні кадри, які працюють у музеях, галереях, інших культурно-історичних закладах; створити спільні українсько-польські транскордонні заповідні території; врахувати допустимі туристичні навантаження на регіон, щоб не спричинити негативних наслідків і збитків природним і культурним ландшафтам, місцевому населенню;
- створити сприятливі умови у транскордонному регіоні для залучення як зовнішніх, так і внутрішніх інвестицій для розвитку туристичного бізнесу на його теренах (в цьому відношенні Польща більш лояльна і відкрита, ніж монополізована в туристичному відношенні та заблокована бюрократичними формальностями Україна);
- розвиток сільського, зеленого та агротуризму, який відновить традиційні ремесла та народні промисли (гончарство, килимарство, вишивання, лозоплетіння, ткацтво, ліжникарство, різьблення), сформує мережу об'єктів сільського туризму, підвищить зайнятість населення, принесе доходи до місцевих бюджетів;
- розвиток транскордонної інформаційної туристичної мережі (багато зроблено в цьому напрямі у Польщі, в той час як в Україні практично не розвинена). Створення туристичних інформаційних центрів (ТІЦ), які

забезпечуватимуть потрібною інформацією мандрівників на вокзалах, пунктах перетину кордонів, у аеропортах. Необхідність створити спільний українсько-польський портал, де б розміщувалась детальна інформація про туристичні об'єкти, нічліги, заклади харчування, транспортне сполучення, інтерактивна карта місцевості та вся інформація, яка б могла стати подорожуючому в пригоді.

Об'єднання спільних українсько-польських зусиль дасть змогу знівелювати чинник периферійності та забезпечити розвиток транскордонного регіону та сприятиме розвитку туристичної галузі. Для цього необхідно покращити інфраструктуру (насамперед туристичну, а також транспортну, дорожню); скоординувати в правильному векторі і узгодити діяльність при підготовці до ЄВРО 2012.

Висновки. Якісна українсько-польська підготовка до проведення ЄВРО-2012 надасть значний потенціал для зростання транскордонної рекреації і туризму, удосконалення матеріальної і технічної бази, реструктуризація туристичних об'єктів, формування єдиного транскордонного центру туризму, розвиток людських ресурсів, підвищення зайнятості сільського населення, зростання знань жителів сільської місцевості про туристичні можливості регіону і підвищення можливостей для їх практичного використання, створення регіональних асоціацій сільського туризму. Під час проведення ЄВРО-2012 регіон має можливість створити хороший туристичний імідж, який сприятиме розвитку туризму в майбутньому.

Однак, існують і певні загрози у даній транскордонній підготовці. Це невчасне виконання термінів робіт, яке погіршує імідж країн у світі, недовіра до українських інституцій як партнерів для співробітництва, політична і економічна нестабільність в Україні, можливий негативний вплив на екологію, внаслідок значної туристичної навантаженості на регіон.

Вищесказане відображає основні проблеми в транскордонному регіоні, формує думку про шляхи їх вирішення, підвищення конкурентоспроможності туристичних послуг та соціально-економічного рівня життя населення прикордонних територій.

1. Чи може Україна заробити на ЄВРО-2012?/Статті/Finance.ua.[Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://news.finance.ua/ua/~2/0/all/2010/06/26/201470>

2. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2015 року. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2006 р. N 1001. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

3. Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2007-2013. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nsrr.gov.pl>.

4. Polsko-ukraińska strategia współpracy transgranicznej na lata 2007-2015. - Lublin, 2008.

5. Пункти перетину на польсько-українському кордоні. Генерельне Консульство Республіки Польща в Луцьку. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.luckkg.polemb.net/index.php?document=96>

6. Wspólna polsko-ukraińska strategia współpracy transgranicznej 2005-2015. - Europejskie Centrum Integracji i Współpracy Samorządowej „Dom Europy”. –2005.